LAUSUNTO

PRH/2180/05/2022

27.10.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN LAUSUNTO (PRH)

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi osakeyhtiölain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 146/2022 vp).

PRH kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. PRH pitää esityksen sisältöä kokonaisuutena arvioiden hyvänä.

Laki osakeyhtiölain muuttamisesta

PRH pitää tärkeänä EU:n perusvapauksiin kuuluvan yritysten vapaan liikkuvuuden edistämistä uusilla säännöksillä. PRH:lla ei pääsääntöisesti ole lausuttavaa hallituksen esityksessä tehtyihin muutosehdotuksiin, jotka liittyvät osakeyhtiölain (624/2006) sulautumista koskevaan 16 lukuun, jakautumista koskevaan 17 lukuun ja uuteen 17 a lukuun kotipaikan siirrosta sekä muutoksiin muun muassa sulautumis- ja jakautumissuunnitelman sisältöön, hallituksen selvityksen laatimisvelvollisuuteen ja sisältöön, asiakirjojen rekisteröintiä ja nähtävänäpitoa koskeviin velvollisuuksiin, lunastusmenettelyyn, uuteen ylimääräisen rahavastikkeen vaatimista koskevaan menettelyyn, päätöksentekoa koskeviin vaatimuksiin, täytäntöönpanoilmoituksen tekemiseen, täytäntöönpanomenettelyyn eikä jakautumisen voimaantuloon ja oikeusvaikutusten alkamiseen. Rajat ylittävien järjestelyjen täytäntöönpanomenettelystä ja ennakollisesta valvonnasta PRH kiinnittää alla huomion muutamaan seikkaan.

Ennakollisesta valvonnasta

Ehdotetun osakeyhtiölain 16 luvun 26 a §:n, 17 luvun 25 a §:n ja 17 a luvun 22 §:n mukaisesti PRH:n tehtäväksi tulee järjestää ennakollinen valvonta niissä rajat ylittävissä järjestelyissä, joissa yhtiö on sulautumassa, jakautumassa tai siirtämässä kotipaikkansa ulkomaille. Ennakollinen valvonta on yksi edellytys rajat ylittävän järjestelyn täytäntöönpanoluvan myöntämiselle.

PRH:n tulee suorittaa ehdotetun osakeyhtiölain 16 luvun 26 a §:n 2 momentin, 17

luvun 25 a §:n 2 momentin ja 17 a luvun 22 §:n 2 momentin mukainen lainmukaisuuden tutkinta, mikä vastaa hallituksen esityksen mukaisesti voimassa olevaa lupamenettelyä rajat ylittävissä sulautumisissa ja jakautumisissa. PRH toteuttaa lainmukaisuuden tutkinnan niillä käytössä olevilla rekisteröintimenettelyihin liittyvillä työmenetelmillä ja rutiineilla, joita PRH:lla on jo ennestään. Lainmukaisuuden tutkinta perustuu asiakirjoihin, jotka lupaa hakeva yhtiö toimittaa PRH:lle.

Ehdotetun osakeyhtiölain 16 luvun 26 c §:n, 17 luvun 25 c §:n ja 17 a luvun 24 §:n mukaisen luotettavuuden selvittämiseksi ja lisäselvityksen hankkimiseksi PRH pyytää jokaisen lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä Harmaan talouden selvitysyksiköltä velvoitteidenhoitoselvityksen kyseessä olevasta yhtiöstä sekä yhtiön vastuuhenkilöistä (hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, hallintoneuvosto sekä tosiasialliset edunsaajat). Ehdotetun osakeyhtiölain 16 luvun 26 c §:n 3 momentin, 17 luvun 25 c §:n 3 momentin ja 17 a luvun 24 §:n 3 momentin mukaisesta yhtiön vastuuhenkilön kelpoisuudesta PRH saa tiedot käytössä olevilla rekisteröintimenettelyillä.

Ehdotetun osakeyhtiölain 16 luvun 26 a §:n 3 momentin, 17 luvun 25 a §:n 3 momentin ja 17 a luvun 22 §:n 3 momentin mukaan PRH:n tai tämän pyynnöstä muun toimialallaan toimivaltaisen viranomaisen on tutkittava myös, ettei kotipaikan siirtoa toteuteta väärinkäyttö- tai petostarkoituksessa, jos lainmukaisuuden tutkinnan aikana ilmenee perusteltu syy epäillä järjestelyn tarkoitusta. Mikäli yhtiön PRH:lle toimittamista asiakirjoista tai velvoitteidenhoitoselvityksestä ilmenee väärinkäyttö- tai petostarkoitukseen viittaavia seikkoja, PRH pyytää harkintansa mukaan selvitystä tai selvitystoimenpiteitä myös muilta viranomaisilta (esim. Oikeusrekisterikeskus, Verohallinto, Finanssivalvonta tai muu toimialakohtainen erityisviranomainen).

PRH pitää varsin todennäköisenä, että PRH:n saamasta selvityksestä ei tule juuri koskaan ilmenemään erityisiä seikkoja, jotka viittaisivat järjestelyjen väärinkäyttö- tai petostarkoitukseen. Perusteltu syy epäillä väärinkäyttö- ja petostarkoitusta tarkoittaa PRH:n näkemyksen mukaan verrattain korkeaa kynnystä, joka ei PRH:n arvion mukaan tule ylittymään kuin varsin poikkeuksellisesti. Käytännössä kielteisen lupapäätöksen kriteerit tulevat olemaan korkealla, koska PRH:n on pystyttävä objektiivisesti osoittamaan tosiseikat ja olosuhteet, jotka ilmentävät järjestelyn väärinkäyttö- tai petostarkoitusta. Koska useimmat rajat ylittävät järjestelyt ovat tähän mennessä olleet konsernin sisäisiä, tytäryrityksiä ja sisaryrityksiä koskevia, sulautumisia ja jakautumisia, on ilmeistä, että useimmiten PRH päätyy toteamaan, ettei selvityksessä ole havaittu viitteitä väärinkäyttö- tai petostarkoituksesta.

PRH arvioi, että rajat ylittäviä järjestelyjä, joissa ennakollinen valvonta tulee kyseeseen, on vuodessa noin kymmenkunta. Rajat ylittävien järjestelyjen vuosittaiset määrät tullevat siten olemaan kokonaisuudessaankin varsin vähäisiä.

PRH pyrkii parhaansa mukaan suorittamaan ennakollisen valvonnan hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla. PRH kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että ennakollinen valvonta tulee olemaan muodollista valvontaa. PRH:n on vaikea arvioida järjestelyjen tarkoitusta, koska se arvioi kokonaisuutta menettelyyn liittyvien asiakirjojen perusteella.

Ilmoitusten käsittelystä ja järjestelmämuutoksista

Sulautumista, jakautumista ja kotipaikan siirtoa koskevan sääntelyn muutokset aiheuttavat työmäärän lisääntymistä ilmoitusten käsittelyssä. Tämän vuoksi ilmoitusten käsittelymaksuihin voi kohdistua korotustarpeita.

Kaupparekisterin tietojärjestelmistä muutoksia aiheutuu ilmoitusten käsittelyjärjestelmään, tietopalvelujärjestelmään ja sähköisen asioinnin järjestelmään. Lisäksi paljon muutoksia aiheutuu keskus-, kauppa- ja yhtiörekistereiden yhteenliittämisjärjestelmän (BRIS) välityksellä tapahtuvaan tietojenvaihtoon.

EU-tasolta on vasta tänä syksynä saatu ne tekniset kuvaukset, joissa määritellään jäsenmaille asetettavat teknisen toteutuksen vaatimukset, jotta tiedot järjestelmien välillä välittyvät sujuvasti. Teknisten määrittelyjen myöhäisen toimittamisen vuoksi BRIS:n välityksellä tapahtuvaan tietojenvaihtoon liittyviä vaatimuksia sekä kaikkia kaupparekisterin tietojärjestelmämuutoksia ei ole mahdollista toteuttaa alkuvuoteen 2023 mennessä. PRH:n näkemyksen mukaan erityisesti BRIS:n aiheuttamat tietojärjestelmämuutokset ovat mahdollista toteuttaa niin, että ne ovat tuotannossa aikaisintaan loppuvuodesta 2023.

PRH kykenee kuitenkin vastaanottamaan ja käsittelemään rajat ylittäviä järjestelyjä koskevat ilmoitukset lakimuutosten voimaantullessa, vaikka järjestelmät eivät vielä toimikaan täysin asianmukaisesti muutosten edellyttämällä tavalla. Muutosdirektiivin vaatimuksen mukaisesti ilmoitukset voidaan tehdä PRH:lle sähköisesti. Ilmoitukset PRH:lle jätetään ensivaiheessa sähköisellä verkkolomakkeella.

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Digitally signed by PRH Signing Service:
Signed by: **Elina Pitkänen**
Date: **Thu Oct 27 08:20:12 UTC 2022**
In order to verify the signature, upload the document to https://virka.prh.fi/docsign/verify-document

Elina Pitkänen
Tiimiesimies
Yritykset ja yhteisöt -tulosalue
puh. 029 509 5741

Tämä asiakirja on koneellisesti allekirjoitettu.